

תורה אור השלם

5 וְיַעֲרֵא וְהָכֵן לָהּ אֶת
הָרֶרֶעַל פִּי יְיָ וְיִקְחֶתָּם
בְּשֵׁנוֹת הָאֲרָבִיּוֹנִים לְמִצְוֹת
שֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן הָאֲמָרוֹת
בְּחֹשֶׁת הַתְּחֵמִּישׁ בְּאֶדָּה
לְדוֹשֶׁ: מְבֻרָכִים לֵבֵן
יְיָ וְיִקְחֶתָּם שֵׁם מֹשֶׁה עֲבָד יְיָ
בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל פִּי יְיָ:
דְּבָרֵי דֵּה
6 וְהָיָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
יַעֲדוּ מִדְּבַר בֶּן כְּרֹשֶׁשׁ
רְאִישׁוֹן מִדְּבַר שֵׁם מִקְשֵׁ
וְיִקְחֶתָּם שֵׁם מִרְיָם וְתִכְרַר
שֵׁם: מְבֻרָכִים כֵּן
7 לְבַנְיָמִן אֲמִיר דִּידָּהּ פִּי
יְיָ לְבִטֵּן שֵׁם יִשְׁבֵּן אֶת עֲלִי
כִּל הָיָה וְיִבֵּן תַּחֲתֵּי שְׁכָל:
דְּבָרֵי דֵּה
8 כֵּן שִׁמְחֵ לְבִי יְיָ לְבִדְּרֵי
אֶף בְּשִׁרֵי יִשְׁבֵּן לְקִטְשֵׁ
תְּחִלַּת סוּט
9 וְקָאָת עֲמֻשָׁא שֵׁם אֲבִישֶׁלִם
וְיִקְחֶתָּהּ זִיאֵל עַל הָעֵבֶר
וְעֻמָּשָׁא בֶן אִישׁ וְהָיָה
יִתְרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר כָּא
כָּא אֲבִיגַיִל בַּת שֵׁשֶׁן אֲחֹת
נִרְיָה אִם אֲבִיגַיִל

הגהות הב"ח

לעזי רש"י

[illegible]

הדרן עלך השותפין

ל' יחפור. צור שיח ומערה.
מפורשים בצבא קמא צפרק
שור שנגח את הפרה (דף נ:): **צור.**
עגול: **שיח.** ארוך וקצר: **מערה.**
מקורה בקירו: **נצרכה הכובסים.**
חפר חפירה מרובעת צעומק אמה
או יותר ומי גשמים מתכנסים בה
לכנס צדיהם והיו להם שני אחת
ששורים את הצדדים יום או יומים
בזאת כלבים והיא קרויה מחמאן
גמ' נ'ט. ואחת שמשפשים בה והיא
קרויה דניין [שם]: **אח"כ כר'.** מפני
שהחפירה הסמוכה לצור מחמאן
היא חפירה ארוכה אמה וזו קצרה

[illegible]

דפשיטא ליה בגמרא (לקמן דף יט.) דבסיפא הוי או סד בסיד הי
בליא. פירש ר"ח בטן דתנור נר מלמטה ובאמצעיתו

שְׁלִישָׁה ב'ו' מעין העולם הבא. תימה לרסנצ'א אומי לא חסני
נמי איזב דאמר לעיל (ע' 10) : אמתות רעותה על
ידיהם נלמד שהטעמים הקצ'ה עין עולם הבא וי"ל דלויז לא חסני
אלא בחד מילתא ואברהם ויזחן ועקב כטו מעין עוה"כ מכל וכל:
שבעה שלא שרטה בחן רמה.

והוא הן אברהם יצחק
בית בכל יצחק
בית דכתיב ביה ³כל
יצר הרע אלו הן
בתיב בהו בכל מכל
דכתיב ⁴ולבי חלל
הוא דקא מדבר תנו
הן מלאך המות ואלו
משה אהרן ונח
דנפיק רישא מאדניה:

שְׁלֹשָׁה לֹא שָׁלַם בְּהֵן יֵצֵר הָרַע.
אֵין לִפְרַשׁ שְׁלֹא שְׁלַט
כֻּלָּל דֹּא"כ הֵיכִי קִבְּלוּ עֲלֵיהֶּ אֲגָרָא אֲלֵא
כְּדַמְרֵר (יִזְמַא דְּק לֵא): מֵאִי דְכִמְרִיב רִגְלִי
חֲסִידִיו יִשְׁמֹר כִּיּוֹן שַׁעֲבַר אֲדַם רוֹב
שְׁנוּמִיו וְלֹא חֲטָא שׁוֹב אִינוּ חוּטְאָ הֵ"נ
כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקִּבָּ"שׁ שְׁהִי דּוּחֻקִּין עֲמָנָן
כֹּל כֵּךְ לִפְתַּחְמָן מִן הַמִּכְלָא שְׁמִיעֵי
הַקְדוּשׁ בְּזִרוּ הֹא מֵאֲכָל וְאֵילָן שְׁלֹא
שְׁלַט בְּהֵן יֵצֵר הָרַע:

הדרך עלך השותפין

לא יחפור. כל הני איירי דלית
בהו מיא וטעמא משום
מתנותא דלמארינן בגמרא ותימא
לר"י והא אמר' בגמ' כל מלא ומלא
דקא מתיב ב'י ואומר ר"י דלא קאמר
אלא שמאותה שעה מתחיל ההיזק
וכיון דבתחילת ההיזק הוו גירי דיליה
מודה ר' יוסי ומיהו אי לאו משום מיא
לא היה יוצא הרקעה ג' טפחים:
לא שיה יוצא מערה. ור"ה חריצין
ויעיזין והני נקט אגב דור
דבכל מקום רגיל לשנות שיה ומערה
בזהדי דור ואמת המים ונזרכת
הכובסין דלין דרגיל לשנות גבי דור
מפרש בגמ' דלריכי תרוייבו ומיהו
לא אלא דלריכי דלריכי דלריכי דלריכי

הוא לא מפרש מתיחם עליו זהו שמיני
לדור מבור' למי' למי' דבור ושיח
לדור עמוקין טפ' בעי' הרחקת שלשה
אצל הנך דלל עמיקי כולי האי הוה
אמינא דלל בעי' הרחקת שלשה ואי
תנא הני הוה אמינא דבור ושיח
לדור עמיקין טפ' בעי' הרחקת (ומר' מג'
ויפרק הפס' (ב"ק דף ט:) דתנן אחד
החופר בור ושיח ומערות ומצריך
ללו ללווה' גממרא התם יחא' דלל
הוה ליה לתנא למינקטויהו אגב בור
כיון דתבי' בור בקרא אלל הוה ליה
למיטמי' בור לתלדיה;

מלעים. אבנים שאש יוצא מהן
ולא סלעי נחושת דאין
דרך להניחן אלל הכתלים והא דאמר
בירושלמי אית תנא תני טומנין
בסלעים ואית ^(א) תני דאין טומנין
כאן בסלעים של כסף כאן בסלעים

און בסלעים של אצנים כאן בשל כסף
במתכת: **וסד** בסיד. נראה לר"י
ולא גרס או דאי גרס' בסיפא או
ישא וסד בסיד תנן מדלא קתני או
ודאי בסיפא נמי גרס וסד והא
מרוצה שלא יועיל לו סיד לחודיה:
ומאמנעיתו מיצר ועולה:

פתק

א א מ״ו פ״ט מהלכות
שנים הלכה א סמוג עשין
טוש״ע ח״מ ס״ קנה סעף
י״
ב ב מ״ו שם הלכה ב
טוש״ע שם סעף ד׳
ג ג מ״ו שם טוש״ע שם
סעף ה׳
ד ד מ״ו שם הלכה ג
טוש״ע שם סעף ו׳
ה ה מ״ו שם הלכה ד
טוש״ע שם סעף ח׳

מוסף רש"י

בעטיו של נחש. צעמנו של
נחש שהשיא לחיה ולא בחטא
אחר, שלא חטאו. צעטיו, כמו
(דניאל ב) עטא וטעס (שבת
(נה):)

הדרן עלך השותפין

מוסף תוספות

א. הא הוה נמי משום
מתנותא כניל. עיין רש"א.
ב. ומקלקל ליה לכותל
טפי. שם. ג. בסלעים של
כסף אין טומנין, ובסלעים
של נחושת טומנין. ירושלמי
שבת פ"ד ה"א. ועיין
מהרש"א.

רבינו גרשום

על פי ה' דמי שמת ע"י
מלאך המות שלטט בו רמה
ותולעה מפני כי ה' טיפין
בן מרה תליין בו בסכינו
ממנה מת ממנה מסריח
ממנה פניו מוריקים ואותם
שמתו על פי ה' לא שלט
בהן רמה ותולעה: חלל
קברבי, שאין בו יצר הרע:
צעריה דמרדכי. כלומר ה'
קברבו פחדו מאותו מעשה
שאירע לו: ורמיז הוא דבני
אז שחש בו לבטח: כבעטיו
הן נשקו. בצענה שיעצה
לחזה ולא מפני חטא אדם
נטייל לרשע עמו כבו (דניאל
כ) טעא וטעס:

הדרן עלך השותפין
לא יחפור אדם בור כו'.
משום דקא מרפיה ליה
לארעיה ומקלקל לבורו:
ולא שית. והו חפירה
שחופרין להשקות שדותיהן
ועשויה אריך וקטין; לא
מעה. שהיא מרובעת:
נברכת הכובסין. ששם
רוחצין וכובסין את בגדיהן:

(א) [נראה ד"ל רחמי הוא דבעי שישכון בשרו לבטח].